

SISEMINISTEERIUM

TOETUSLEPING nr

Siseministeerium, registrikoodiga 70000562, aadressiga Pikk 61, 15065 Tallinn, keda esindab siseministri aasta käskkirjaga nr „Volituse andmine lepingute sõlmimiseks“ antud volituse alusel sisejulgeolekupoliitika asekanstler Erkki Koort (edaspidi *ministeerium*), ühelt poolt ja

Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi projekti nr „...“/**Projekti pealkiri**/ (edaspidi *projekt*) elluviija /*asutuse nimi*/, registrikoodiga, aadressiga, keda esindab alusel/esindaja nimi/ (edaspidi *toetuse saaja*), teiselt poolt,

keda nimetatakse ka eraldi pool ja koos pooled, sõlmivad toetuslepingu (edaspidi *leping*) alljärgnevas:

1. ÜLDSÄTTED

Lepingu sõlmimise aluseks on:

- 1.1. Vabariigi Valitsuse 13. novembri 2014. a korraldus nr 482 „Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi ning Sisejulgeolekufondi vastutava asutuse ja auditeerimisasutuse määramine“, millega määrati Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi rakendamise eest vastutavaks asutuseks Siseministeerium;
- 1.2. Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi Eesti mitmeaastane riiklik programm aastateks 2014–2020;
- 1.3. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. a määrus nr 516/2014, millega luuakse Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond, muudetakse nõukogu otsust 2008/381/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsused nr 573/2007/EÜ ja nr 575/2007/EÜ ja nõukogu otsus 2007/435/EÜ (edaspidi *erimäärus*);
- 1.4. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. a määrus nr 514/2014, millega sätestatakse Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi ning politseikoostöö, kuritegevuse tõkestamise ja

selle vastu võitlemise ning kriisiohje rahastamisvahendi suhtes kohaldatavad üldsätted (edaspidi *horisontaalne määrus*);

- 1.5./*esitamise aeg*/ projektikonkursile „...“/*konkursi pealkiri*/ esitatud taotlus „...“/*taotluse pealkiri*/
- 1.6. Siseministeeriumi kantsleri/*kuupäev*/ käskkiri nr /.../, millega kiideti heaks punktis 1.5. nimetatud projektikonkursile/*taotleja nimi*/ esitatud lepingu punktis 1.5 nimetatud taotlus.

2. LEPINGU OBJEKT

- 2.1. Lepinguga annab ministeerium toetuse saajale projektis kirjeldatud eesmärgi saavutamiseks toetust Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi vahenditest 75% ulatuses (edaspidi *toetus*) ja kaasfinantseerimise vahenditest 25% ulatuses (edaspidi *kaasfinantseering*) vastavalt lepingus sätestatud tingimustele.
- 2.2. Lepingu juurde kuuluvad lepingu allkirjastamisel lepingu lahutamatu osana järgmised lisad:
 - 2.2.1. Lisa 1 – Projekti tegevus- ja ajakava;
 - 2.2.2. Lisa 2 – Eelarve, rahastusallikate, kuluaruande, maksetaotluse vormid;
 - 2.2.3. Lisa 3 – Tegevuste vahearuaruande vorm;
 - 2.2.4. Lisa 4 – Tegevuste lõpparuande vorm;
 - 2.2.5. Lisa 5 – Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi perioodi 2014–2020 kulude abikõlblikkuse reeglid;
 - 2.2.6. Lisa 6 – Juhised embleemide ja standardvärvide kasutamise kohta;
 - 2.2.7. Lisa 7 – Partnerluse kinnituse vorm;
 - 2.2.8. Lisa 8 – AMIF ühisindikaatorite täitmise aruanne.
- 2.3. Kõik viited lepingule sisaldavad ka viiteid selle lisadele.

3. PROJEKTI FINANTSEERIMINE

- 3.1. Projekti hinnanguline abikõlblik kogukulu on/*summa*/ (sõnades) eurot, vastavalt lisas 2 esitatud projekti eelarvele.
- 3.2. Ministeerium annab projekti elluviimiseks Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondist toetust maksimaalselt/*summa*/ (sõnades) eurot, mis võrdub 75%-ga punktis 3.1 osutatud hinnangulisest abikõlblikust kogukulust.
- 3.3. Ministeerium annab projekti elluviimiseks kaasfinantseeringut maksimaalselt/*summa*/ (sõnades) eurot, mis võrdub 25%-ga punktis 3.1 osutatud hinnangulisest abikõlblikust kogukulust.
- 3.4. Toetuse ja kaasfinantseeringu lõplik summa määratakse kindlaks vastavalt lepingu punktile 5.
- 3.5. Projekti kulude abikõlblikkuse periood on(*pp.kk.aaaa*) kuni(*pp.kk.aaa*). Projekti raames tehtavad kulutused peavad olema tekkinud ning makstud pärast

abikõlblikkuse perioodi algust ning kulutused ei tohi tekkida pärast abikõlblikkuse perioodi lõppu.

4. TOETUSE JA KAASFINANTSEERINGU VÄLJAMAKSMISE TINGIMUSED

4.1. Maksed tehakse eraldi eel- ja vahemaksetena, arvestades järgnevat:

4.1.1. Eelmaksed tehakse 14 (neljateistkümne) kalendripäeva jooksul pärast lepingu allkirjastamist, sh:

4.1.1.1. toetuse eelmakse on...../summa/ (sõnades) eurot;

4.1.1.2. kaasfinantseeringu eelmakse on/summa/ (sõnades) eurot.

4.1.2. Vahemaksed tehakse 30 (kolmekümne) kalendripäeva jooksul pärast seda, kui ministeerium on toetuse saaja esitatud vastava perioodi vahearuande heaks kiitnud.

4.1.2.1. toetuse I vahemakse on/summa/ (sõnades) eurot;

4.1.2.2. kaasfinantseeringu I vahemakse on/summa/ (sõnades) eurot;

4.1.2.3. toetuse II vahemakse on/summa/ (sõnades) eurot;

4.1.2.4. kaasfinantseeringu II vahemakse on/summa/ (sõnades) eurot.

4.1.3. Juhul, kui varasemate maksete kogusumma on suurem kui lepingu punkti 5.2 kohaselt kindlaks määratud lõplik abikõlblik toetuse ja kaasfinantseeringu summa, tagastab toetuse saaja enamakstud toetuse ja kaasfinantseeringu ministeeriumile 30 (kolmekümne) kalendripäeva jooksul, arvates projekti lõpparuande heakskiitmise kirja saamisest ministeeriumilt.

4.2. Toetuse ja kaasfinantseeringu maksesummad kantakse toetuse saaja pangakontole järgmiselt:

Panga nimi	
Konto omaniku täpne nimi	
Konto number	
Selgitus	AMIFXXXX-X toetusleping nr ...

4.3. Lepingu punktis 4.1.3. nimetatud enamakstud toetuse ja kaasfinantseeringu kannab toetuse saaja ministeeriumi pangakontole järgmiselt:

Panga nimi	AS SEB PANK
Konto omaniku täpne nimi	Rahandusministeerium
Konto number	EE891010220034796011
Viitenumber	2800045849
Selgitus	AMIFXXXX-X toetusleping nr ...

4.4. Lepingu punktides 3.2 ja 3.3 nimetatud toetuse ja kaasfinantseeringu summad ning punktis 4. toodud maksed tehakse, kui ministeeriumil on eraldatud toetuse ja kaasfinantseeringu väljamaksmiseks vajalikud vahendid. Maksete viibimisel teavitab ministeerium sellest toetuse saajat.

- 4.5. Kaasfinantseeringu väljamaksete tähtajad ei ole järgmisest kalendriaastast alates siduvad juhul, kui riigieelarves vajalikud vahendid osaliselt või täielikult puuduvad. Tulenevalt riigieelarve seaduse §-s 60 sätestatud piirangutest eelarveliste kohustuste võtmisel, kuuluvad lepingu punktis 3.3 toodud kaasfinantseeringu summa ning punktis 4. toodud maksed ülevaatamisele iga-aastase riigieelarve kinnitamise järel.

5. LÕPLIKU TOETUSE JA KAASFINANTSEERINGU SUMMA KINDLAKSMÄÄRAMINE

- 5.1 Ministeerium määrab toetuse saajale makstavad summad kindlaks punktis 7 nimetatud heakskiidetud aruannete alusel.
- 5.2 Lõplikud toetuse ja kaasfinantseeringu summad, mille ministeerium eraldab toetuse saajale, on väiksemad või võrdsed järgmiste summadega:
- 5.2.1 lepingu punktides 3.2. ja 3.3. sätestatud toetuse ja kaasfinantseeringu maksimumsummadest;
- 5.2.2 toetuse ülemmäärast, mis saadakse projekti abikõlblike kogukulude korrutamisel 75%-ga, ning kaasfinantseeringu ülemmäärast, mis saadakse projekti abikõlblike kogukulude korrutamisel 25%-ga;
- 5.2.3 projekti abikõlblike kogukulude ja projekti käigus saadud tulude (kui neid on) vahest.
- 5.3 Kui projekti elluviimise kulu ületab lepingus sätestatud projekti maksumust, peab toetuse saaja eelarves (lisa 2) toodud kulutuste tegemiseks tagama täiendavaks omafinantseeringuks rahaliste vahendite olemasolu projekti eesmärkide elluviimiseks, välja arvatud juhul, kui Siseministeerium teeb ettepaneku lepingu muutmiseks.
- 5.4 Ministeerium võib nõuda toetuse osaliselt või täielikult tagasi kooskõlas Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2006. a määrusega nr 278 „Toetuse tagasinõudmise ja tagasimaksmise ning toetuse andmisel ja kasutamisel toimunud rikkumisest teabe edastamise tingimused ja kord“.

6. POOLTE ÕIGUSED JA KOHUSTUSED

- 6.1 Pooled:
- 6.1.1 võtavad kasutusele kõik asjakohased ja vajalikud meetmed, et tagada lepingust tulenevate kohustuste ja eesmärkide täitmine;
- 6.1.2 kasutavad raamatupidamissüsteemi, mis võimaldab eristada projektiga seotud tehinguid;
- 6.1.3 esitavad üksteisele informatsiooni, mis on vajalik lepingu edukaks täitmiseks;
- 6.1.4 teavitavad üksteist projekti edukat rakendamist takistavatest asjaoludest;
- 6.1.5 tagavad projektiga seotud dokumentatsiooni nõuetekohase säilitamise vähemalt 7 (seitse) aastat pärast projekti lõpu kuupäeva. Kui pärast projekti lõppu avastatakse rikkumine, pikeneb dokumentide säilitusaeg kuni seitse aastat alates päevast, mil toetuse saaja tagastab toetuse ja kaasfinantseeringu ministeeriumile.
- 6.2 Toetuse saaja on kohustatud:

- 6.2.1 viima enda vastutusel läbi lisas 1 kirjeldatud tegevused ning garanteerima vajadusel vastavalt lepingu punktile 5.3 enda ja partnerite omavahendite olemasolu vastavalt lepingu lisas 2 toodud eelarvele;
- 6.2.2 kasutama toetust ja kaasfinantseeringut eesmärgipäraselt vastavalt lepingus ning selle lisades näidatud tegevustega seotud abikõlblike kulude katmiseks;
- 6.2.3 lähtuma toetuse ja kaasfinantseeringu kasutamisel eelarves (lisa 2) toodud kulutuste tegemiseks lisas 5 toodud kulude abikõblikkuse reeglites ning täitma riigisisestes õigusaktides sätestatud kohustusi;
- 6.2.4 esitama ministriumile tähtaegselt lepingu punktis 7 nõutud aruanded;
- 6.2.5 võimaldama Vabariigi Valitsuse 13. novembri 2014. a korraldusega nr 482 määratud Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi rakendamise eest vastutaval asutusel, auditeerimisasutusel või nende volitatud isikutel ning asutustel ning Euroopa Komisjonil, Euroopa Kontrollikojal, Euroopa Pettustevastasel Ametil või nende volitatud isikutel ning asutustel järelevalve ning audiitorkontrollide tegemist toetuse saaja ja alltöövõtjate üle;
- 6.2.6 osutama igakülgset abi punktis 6.2.5 nimetatud asutustele etteteatamata kohapealsete kontrollide ja eelnevalt kokkulepitud kontrollide ajal, sh võimaldama nende teostamiseks viibida toetuse saaja ruumides ja territooriumil, mis on seotud toetuse kasutamisega;
- 6.2.7 vastama kõigile punktis 6.2.5 nimetatud asutuste ja isikute järelepärimistele kuni 5 (viie) tööpäeva jooksul vastava nõude saamisest;
- 6.2.8 täitma kõiki Vabariigi Valitsuse 13. novembri 2014. a korralduses nr 482 „Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi ning Sisejulgeolekufondi vastutava asutuse ja auditeerimisasutuse määramine“ nimetatud asutuste ettekirjutusi;
- 6.2.9 järgima oma tegevuses õigusaktides sätestatud riigihangete läbiviimise, raamatupidamise korraldamise, avaliku teabe edastamise ning isikuandmete kaitse põhimõtteid ning kõik erandid põhjendama ja põhjendused dokumenteerima;
- 6.2.10 tagama, et välditakse kulude mitmekordset rahastamist toetuskavade raames;
- 6.2.11 viivitamatult kirjalikult informeerima ministriumit kõikidest toetuse saaja andmetes toimunud muudatustest või asjaoludest, mis mõjutavad või võivad mõjutada toetuse saajat oma kohustuste täitmisel, sh nime, aadressi ja seaduslike või volitatud esindajate muutumisest, vastutavate isikute vahetumisest, varade või õiguste üleandmise otsustest jne ka siis, kui eelnimetatud muudatused on registreeritud avalikus registris või avalikustatud massiteabevahendite kaudu;
- 6.2.12 viivitamatult kirjalikult informeerima ministriumit projekti teostamise käigus ilmnenud kõrvalkalletest lisades 1 ja 2 sätestatud, samuti projekti negatiivse tulemuse tõenäosusest või vältimatusest ning projekti edasise jätkamise kaheldavast otstarbekusest;
- 6.2.13 vastutama ministriumi ees (sh kandma rahalist vastutust kogu toetussumma ulatuses) lepingu sätestatud kohustuste täitmise eest;
- 6.2.14 tagastama ministriumi nõudmisel toetuse ja kaasfinantseeringu osaliselt või täielikult kooskõlas Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2006. aasta määrusega nr 278 „Toetuse tagasinõudmise ja tagasimaksmise ning toetuse andmisel ja kasutamisel toimunud rikkumisest teabe edastamise tingimused ja kord“;
- 6.2.15 tagasi maksta tagasinõutava toetuse ja kaasfinantseeringu 90 (üheksakümne) kalendripäeva jooksul tagasinõude otsuse kättesaamisest;
- 6.2.16 säilitama enda kantud kulusid tõendavate raamatupidamisdokumentide originaale ja projektipartnerite kantud kulusid tõendavate raamatupidamisdokumentide kinnitatud koopiaid punktis 6.1.5 sätestatud tähtaja jooksul;
- 6.2.17 tagama raamatupidamisdokumentatsiooni registreerimis- ja säilitamissüsteemi olemasolu elektroonilisel kujul ning kasutama eraldi raamatupidamissüsteemi või vastavaid raamatupidamiskoodide kõigi toetusega seotud tehingute kohta ning eristama selgelt toetuse kulusid kajastavad tehingud muudest tehingutest.

- 6.2.18 kooskõlastama ministeeriumiga projekti tegevuste raames koostatavad ja avaldatavad trükised enne avalikkusele esitamist ning kommunikatsioonivahendite kaudu avaldatava teabe;
- 6.2.19 teavitama avalikkust ja projektis osalejaid fondist saadud toetusest ja kaasfinantseeringu andjast vastavalt lepingu punktis 8 sätestatule.
- 6.3 Ministeerium on kohustatud:
- 6.3.1 maksma toetuse saajale toetust ja kaasfinantseeringut lepingus sätestatud tingimustel ja korras;
- 6.3.2 tegema asjakohased programmdokumendid, juhendmaterjalid ning ministeeriumile esitamiseks vajalikud aruandevormid kättesaadavaks toetuse saajale;
- 6.3.3 informeerima toetuse saajat viivitamatult toetuse summa ja maksegraafiku muutmise vajadusest;
- 6.3.4 kontrollima lepingu punktis 7 nimetatud aruandeid;
- 6.3.5 väljastama toetuse saajale 20 (kahekümne) tööpäeva jooksul alates aruande laekumisest esmase järelepärimise kulutuste asjakohasuse ja abikõlblikkuse kontrollimisel tuvastatud puuduste kohta (kui on kohaldatav);
- 6.3.6 avalikustama projektide kohta vähemalt järgmise teabe: toetuse saaja nimi, projekti nimi ja eesmärk, lepingu kohaselt toetuse ja kaasfinantseeringuna eraldatav summa.
- 6.3.7 otsustama punktis 6.2.14 nimetatud määruse alusel toetuse saajalt toetuse ja kaasfinantseeringu osaliselt või täielikult tagasinõudmise, kui ilmnevad toetuse ja kaasfinantseeringu tagasinõudmiseks alust andvad asjaolud.

7. ARUANNETE JA MUUDE DOKUMENTIDE ESITAMINE

- 7.1 Projekti vahe- ja lõpparuanded tuleb koostada elektrooniliselt eesti keeles ja allkirjastada digitaalselt.
- 7.1.1. Kui puudub digitaalallkirja võimalus, tuleb aruanded koostada paber kandjal 2 (kahe) eksemplaris ning need omakäeliselt allkirjastada. Ministeeriumile esitatakse 1 (üks) eksemplar ning lisaks elektrooniliselt tegevusaruanne Wordis ja kuluaruanne Excelis. Ühe eksemplari säilitab toetuse saaja.
- 7.2 Toetuse saaja esitab aruandega süstematiseeritud aruandlusperioodil tekkinud *kõikide/siseministeeriumi koostatud valimi alusel¹* kuludokumentide ning projekti sisulise tegevusega seotud dokumentide koopiaid ning raamatupidamise väljavõtte kas e-posti teel, elektroonilisel andmekandjal (USB-pulk, CD jne) või köidetuna paber kandjal ühes eksemplaris.
- 7.3 *I vahearuanne tuleb esitada perioodikohta hiljemalt .../pp.kk.aaaa/;*
- 7.4 *II vahearuanne tuleb esitada perioodikohta hiljemalt .../pp.kk.aaaa/;*
- 7.5 *Lõpparuanne tuleb esitada hiljemalt .../pp.kk.aaaa/.*
- 7.5.1. Lõpparuanne peab kajastama kogu projekti perioodi (st ka neid tegevusi, mis on esitatud vahearuandega). Lõpparuandele lisatakse vaid perioodi/pp.kk.aaa–pp. kk.aaaa/ kulu- ja maksedokumentide ning projekti sisulise tegevusega seotud dokumentide koopiaid.

¹ *Siseministeerium esitab toetuse saajale nimekirja valimisse kuuluvatest dokumentidest pärast aruande esitamist*

7.6 *Toetuse saaja esitab iga aasta 25. oktoobriks ministeeriumile perioodi 16.10.n-1 kuni 15.10. n kohta aruande AMIF ühisindikaatorite täitmise kohta (Lisa 8).*

8. TOETUSE JA KAASFINANTSEERINGU NÄHTAVUSE TAGAMINE

8.1 Projekti toetamine Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi vahenditest ja kaasfinantseerimine ministeeriumi vahenditest peab olema selgesti nähtav iga projektiga seotud olulise tegevuse puhul, sh teavitab toetuse saaja suuliselt kõiki osalejaid.

8.2 Kui toetuse saaja edastab või avalikustab projekti kohta suuliselt või kirjalikult teavet, kaasa arvatud konverentsidel või seminaridel, osutab ta sellele, et tegevuse jaoks on saadud rahalisi vahendeid Euroopa Liidult Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi kaudu ja EV Siseministeeriumilt. Nimetatud viide peab sisalduma ka kõikide kolmandate isikutega sõlmitavates lepingutes, sh töövõtulepingutes, partnerluslepingus jne.

8.3 Kõigile projekti tegevusega seotud olulistele dokumentidele (sh koolitusmaterjalidel, teabelehtedel jms) peab olema trükitud Euroopa Liidu ja Siseministeeriumi logo ning tunnuslause „Projekti kaasrahastab Euroopa Liit Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi kaudu ja EV Siseministeerium“.

8.4 Euroopa Liidu ja ministeeriumi logo peab olema paigaldatud kõigile füüsilistele esemetele, mis on projekti läbiviimiseks ostetud, samuti toetuse saaja ruumidesse, mille jaoks Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi toetust ja ministeeriumi kaasfinantseeringut on kasutatud.

8.5 *Toetuse saaja paneb üles alalise ja silmapaistva tahvli 3 kuu jooksul pärast sellise projekti lõpetamist, mis vastab järgmistele tingimustele:*

- *projektile eraldatud toetus on üle 100 000 euro;*
- *projekt hõlmab füüsilise eseme ostmist või infrastruktuuri või ehitusprojekti rahastamist.*

Tahvel peab vastama lisas 6 toodud nõuetele.

8.6 Toetuse ja kaasfinantseeringu nähtavuse tagamiseks esitatav Euroopa Liidu ja ministeeriumi logo peab vastama lisas 6 kirjeldatud juhistele.

8.7 Kui toetuse saaja edastab või avalikustab teavet ükskõik mis vormis, osutab ta sellele, et ainuvastutus teabe sisu eest lasub toetuse saajal ja et ministeerium ning Euroopa Komisjon ei vastuta esitatava teabe võimaliku kasutuse eest.

8.8 Toetuse saaja peab vahe- ja lõpparuandes üksikasjalikult kirjeldama, kuidas avalikkust ja projektis osalejaid on projektist ja Euroopa Liidu ning ministeeriumi osalusest teavitatud.

9. LEPINGUTE SÕLMIMINE TEGEVUSE LÄBIVIIMISEKS

9.1 Toetuse saaja võib projekti läbiviimiseks sõlmida lepinguid kolmandate isikutega, sh partneritega ning alltöövõtjatega vastavalt kehtivatele õigusaktidele.

- 9.2 Lepingu punktis 9.1 osutatud lepinguid võib sõlmida järgmistel tingimustel:
- 9.2.1 lepingute sõlmimise võimaluse kasutamine peab olema põhjendatud, võttes arvesse projekti laadi, tegevusi ja eesmärke;
 - 9.2.2 toetuse saaja vastutab ministeeriumi ees ainuisikuliselt projekti läbiviimise ja lepingu sätete järgimise eest;
 - 9.2.3 toetuse saaja kohustub tagama, et tema suhtes lepingu punktide 8 ja 6.2 alusel kohaldatavaid tingimusi kohaldatakse ka kolmanda isiku suhtes.
- 9.3 Hankelepingu sõlmimisel ja hanke läbiviimisel lähtub toetuse saaja riigihangete seaduses sätestatust ning teistest asjassepuutuvatest riigisisestest ja Euroopa Liidu õigusaktidest. Hankija kohustub kasutama rahalisi vahendeid säästlikult ja otstarbekalt ning tagama konkurentsi korral erinevate pakkumuste võrdlemise teel parima võimaliku hinna ja kvaliteedi suhte ning lepingu sõlmimisel hoidma ära mis tahes huvide konflikti.

10. PROJEKTI PEATAMINE

- 10.1 Toetuse saaja võib projekti läbiviimise peatamist taotleda juhul, kui projekti teostamise käigus on ilmnenud erandlikud asjaolud, mis teevad projekti elluviimise võimatuks või annavad alust kahelda projekti läbiviimise otstarbekuses, eelkõige vääramatute jõu korral. Toetuse saaja teavitab sellest viivitamata, kuid mitte hiljem kui 5 (viie) tööpäeva jooksul alates asjaolu selgumisest ministeeriumit, esitades kõik vajalikud põhjused ja üksikasjad ning projekti jätkamise arvatava kuupäeva.
- 10.2 Kui lepingut ei lõpetata kooskõlas lepingu punktiga 13, jätkab toetuse saaja projekti tegevusi kohe, kui asjaolud võimaldavad, teavitades sellest ministeeriumit. Tegevuse kestust pikendatakse tegevuse peatamisajaga võrdse aja võrra, kuid mitte kauem kui lepingu punktis 3.5 nimetatud abikõlblikkuse perioodi lõpptähtpäevani ning projekti pikendamine ja muud vajalikud muudatused, et kohandada projekti uute rakendustingimustega, vormistatakse kirjalikult lepingu lisana.

11. VÄÄRAMATU JÕUD

- 11.1 Pool vabaneb vastutusest ainult juhul, kui lepingu mittetäitmise või mittenõuetekohase täitmise põhjustab vääramatute jõud.
- 11.2 Vääramatute jõu all käsitlevad pooled mistahes ettenägematut, nendest sõltumatut sündmust, mille tekkimist, kestvust või lõppemist ei saanud pool mõjutada ja mõistlikkuse põhimõttest lähtudes ei saanud poolelt oodata, et ta lepingu sõlmimise ajal selle asjaoluga arvestaks või seda väldiks või takistava asjaolu või selle tagajärje ületaks.
- 11.3 Vääramatute jõu all kannatav pool teavitab sellest viivitamata teist poolt kirjalikult 5 (viie) tööpäeva jooksul, märkides vääramatute jõu laadi, tõenäolise kestuse ja arvatava mõju.
- 11.4 Vääramatute jõud muudab lepingus sätestatud kohustuste tähtaega perioodi võrra, mille jooksul lepingu täitmine on vääramatute jõu tõttu poole jõupingutustest olenemata võimatu, kuid mitte kauem kui lepingu punktis 3.5 nimetatud abikõlblikkuse perioodi

lõpptähtpäevani. Pooled teevad kõik jõupingutused vääramatust jõust tingitud kahjude vähendamiseks.

12. LEPINGU KEHTIVUS JA MUUTMINE

- 12.1 Leping jõustub lepingu allkirjutamisest mõlema poole poolt.
- 12.2 Leping kehtib kuni mõlema poole lepinguliste kohustuste nõuetekohase täitmiseni.
- 12.3 Toetuse ja kaasfinantseeringu andmise tingimustes tehtavad muudatused tuleb sätestada kirjalikult (omakäeliselt allkirjastatult) või elektrooniliselt (digitaalselt allkirjastatult) lepingu lisas ning muudatus jõustub hetkest, mil mõlemad pooled on lisa allkirjastanud, kui lisas ei ole sätestatud teisiti.
- 12.4 Vastavalt lepingu punktile 12.3 peab toetuse saaja taotlema ministeeriumilt lepingu muutmist, kui esineb vähemalt üks järgmistest asjaoludest:
 - 12.4.1 projekti tegevuste muutmise tõttu muutuks oluliselt projekti sisu või tulemus;
 - 12.4.2 muutmist vajab projekti abikõlblikkuse algus- või lõpukuupäev;
 - 12.4.3 muutmist vajab projekti abikõlblike kulude eelarve (lisa 2);
 - 12.4.4 eelarves (lisa 2) toodud kululiigi (nt tööjõukulud, transpordi- ja lähetuskulud jne) suurenemine rohkem kui 10% võrra. Eelarves tehtavate muudatuste korral otseste kulude kululiikide vahel, mis ei ületa 10% kululiigile prognoositud summast ning kululiikide siseselt rahaliste kulutuste osas tehtavate muudatuste korral ei pea toetuse saaja taotlema lepingu muutmist, vaid see kinnitatakse projekti aruandlusega. Muudatused peavad olema vajalikud ja põhjendatud ning abikõlblikud. Kululiigi suurenemisel, mida hindamiskomisjon või hindamise juhtkomitee on otsustanud eelnevalt vähendada, peab toetuse saaja taotlema ministeeriumilt lepingu muutmist sõltumata tehtava muudatuse mahust;
 - 12.4.5 toetuse saaja avalduses esitatud muu asjaolu.
- 12.5 Lepingu punktis 12.4 nimetatud muudatuse tegemiseks peab toetuse saaja esitama ministeeriumile kirjaliku taotluse, milles põhjendab, kuidas nimetatud muudatused aitavad kaasa projekti edukale elluviimisele. Tehtavad muudatused ei tohi vähendada projekti tulemuslikkust ja selle eesmärkide saavutamise tõenäosust.
- 12.6 Kui muudatuse tegemiseks esitab taotluse toetuse saaja, peab ta selle ministeeriumile esitama vähemalt 60 (kuuskümmend) kalendripäeva enne projekti lõpukuupäeva, välja arvatud juhul, kui toetuse saaja esitab nõuetekohase põhjenduse ja ministeerium nõustub sellega.

13. LEPINGU ENNETÄHTAEGNE LÕPETAMINE

- 13.1 Leping võib ennetähtaegselt lõpetada poolte kokkuleppel.
- 13.2 Poolel on õigus leping ühepoolset lõpetada, teatades sellest teisele poolele kirjalikult vähemalt 45 (nelikümmend viis) kalendripäeva ette, järgmistel juhtudel:
 - 13.2.1 pool on rikkunud oluliselt lepingus sätestatud kohustusi;

- 13.2.2 vääramatu jõu tõttu, kui see takistab lepingu täitmist 45 (neljakümne viie) kalendripäeva jooksul.
- 13.3 Lepingu lõpetamise korral eraldab ministeerium toetust ja kaasfinantseeringut üksnes nende abikõlblike kulutuste katteks, mille toetuse saaja on tegelikult teinud kuni kuupäevani, mil leping lõpetatakse. Arvesse ei võeta kulusid, mis on seotud kohustustega, mis tuleb täita pärast lepingu lõpetamist.
- 13.4 Kui leping lõpetatakse enne eelmakse eraldamist toetuse saajale, on toetuse saajal õigus punktis 13.3 nimetatud kulude katmiseks esitada 45 (neljakümne viie) kalendripäeva jooksul pärast lepingu lõpetamist projekti lõpparuanne, kuluaruanne ja maksetaotlus. Kui selle aja jooksul taotlust ei esitata, ei hüvita ministeerium kuni lepingu lõpetamise kuupäevani tehtavaid toetuse saaja kulutusi ning nõuab tagasi summad, mille kasutamine ei ole ministeeriumi heaks kiidetud projekti läbiviimise aruandega põhjendatud.
- 13.5 Olulise lepingu tingimuse rikkumise korral, mis seisneb selles, et toetuse saaja ei ole esitanud projekti läbiviimise aruandeid lepingu punktis 7. nimetatud tähtpäevadeks ja kui toetuse saaja ei ole seda kohustust täitnud ka 30 (kolmekümne) kalendripäeva jooksul pärast seda, kui ministeerium on saatnud vastava kirjaliku meeldetuletuse, loeb ministeerium kulud põhjendamatuks. Ministeerium nõuab tagasi kõik punktis 4 nimetatud summad, mida ta ei ole varem aruannete kontrolli järgselt heaks kiitnud.
- 13.6 Kui toetuse saaja lõpetab lepingu punktis 13.2 sätestatud viisil või kui ministeerium lõpetab lepingu põhjusel, et toetuse saaja esitab tegelikkusega vastuolus oleva aruande, et saada lepinguga ettenähtud toetust, võib ministeerium pärast toetuse saajale märkuste esitamise võimaluse andmist nõuda nende summade osalist või täielikku tagastamist, mis on ministeeriumi poolt lepingu kohaselt juba makstud.

14. LEPINGUGA SEOTUD TEABE EDASTAMINE

- 14.1 Lepinguga seotud oluline teave (sh taotlused muudatuste tegemiseks projekti kestel) edastatakse ministeeriumile kirjalikult omakäeliselt allkirjastatuna või elektrooniliselt digitaalselt allkirjastatuna osutades lepingu numbrile.
- 14.2 Ministeeriumi kohtaktisik lepingu täitmisega seotud küsimustes:
- Kontaktisik (*nimi, amet*)
Telefon
E-post
- 14.3 Toetuse saaja kontaktisik lepingu täitmisega seotud küsimustes:
- Kontaktisik (*nimi, amet*)
Telefon
E-post
- 14.4 Pooltevahelised lepinguga seotud teated peavad olema kirjalikus omakäeliselt allkirjastatud või elektroonilises digitaalselt allkirjastatud vormis, välja arvatud juhtudel, kui sellised

teated on informatsioonilise iseloomuga, mille edastamisel teisele poolele ei ole õiguslikke tagajärgi.

14.5 Informatsioonilist teadet võib edastada telefoni, elektronposti jms teel.

15. VASTUTUS

15.1 Pooled vastutavad oma lepingujärgsete kohustuste täitmise eest vastavalt lepingule ja Eesti Vabariigi ning Euroopa Liidu õigusaktidele.

15.2 Toetuse saaja vastutab ministeeriumi ees lepinguga võetud kohustuste täitmise eest.

15.3 Toetuse saaja kohustub hüvitama ministeeriumile või Euroopa Komisjonile lepingu rikkumisega tekitatud otsese varalise kahju, mis tuleneb projekti hooletust või ebaõigest läbiviimisest.

15.4 Kui toetuse saaja ei täida nõuetekohaselt oma lepingujärgseid kohustusi, võib ministeerium peatada lepingujärgsete eraldiste andmise kuni puuduste kõrvaldamiseni.

16. VAIDLUSTE LAHENDAMINE

16.1 Lepinguga seotud vaidlused ja erimeelsused lahendatakse läbirääkimiste teel. Juhul, kui läbirääkimiste teel ei õnnestu erimeelsusi lahendada, lahendatakse vaidlused lõplikult *halduskohtus /Eesti Kaubandus-Tööstuskoja Arbitraažikohtus Tallinnas selle Arbitraažikohtu reglemendi alusel.*

16.2 *Leping on koostatud kahes võrdset juriidilist jõudu omavas eksemplaris, millest üks jääb ministeeriumile ja teine toetuse saajale.*

Poolte allkirjad:

Toetuse saaja

Ministeerium

/allkirjastatud digitaalselt/

/allkirjastatud digitaalselt/

.....

.....